

ห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง

มาตรา 50 บัญญัติว่า เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด ถ้าศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และเห็นว่าหากผู้นั้นประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นต่อไป อาจกระทำความผิดเช่นนั้นขึ้นอีก ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นมีกำหนดเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันพ้นโทษไปแล้วก็ได้

หลักเกณฑ์ในเรื่องการห้ามประกอบอาชีพบางอย่างจึงแยกกรณีที่ศาลจะสั่งห้ามการประกอบอาชีพบางอย่างได้ ดังนี้

1. เป็นกรณีที่ศาลลงโทษ หมายความว่า จะลงโทษสถานใดก็ตาม (ไม่ว่ากรณีลงโทษริบทรัพย์สิน เพราะการริบทรัพย์สินเช่นตามมาตรา 32 ไม่จำเป็นต้องลงโทษผู้ใดหรือแม้ไม่มีผู้กระทำความผิดก็ริบได้) เช่นโทษปรับ คำว่าศาลลงโทษนี้จึงต้องดูข้อเท็จจริงว่าผู้กระทำความผิดได้รับโทษจริง เพราะคำในมาตรา 50 ตอนท้ายบังคับว่าการห้ามนั้นห้ามเมื่อพ้นโทษแล้ว หากเพียงแต่ศาลพิพากษาว่ามีความผิดแล้วปล่อยตัวไปเพราะการรอกำหนดโทษ หรือรอกำหนดลงโทษนั้น จะถือว่าเป็นกรณีที่ศาลลงโทษตามมาตรานี้ไม่ได้

2. ผู้กระทำความผิดโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพ และถ้าประกอบอาชีพหรือวิชาชีพต่อไปอีกอาจกระทำความผิดขึ้นอีก

เช่น แพทย์ที่ชอบทำอาจารย์คนไข้ คนรับใช้ในโรงแรมลักทรัพย์ผู้มาพัก ทนายความโกงลูกความ เป็นต้น

3. ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพบางอย่างมีกำหนดไม่เกินห้าปีก็ได้ การสั่งห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพบางอย่างนี้ เป็นกรณีที่ศาลสั่งได้เองโดยไม่ต้องมีคำขอ และอาชีพหรือวิชาชีพที่ห้ามนั้นต้อง เป็นวิชาชีพหรืออาชีพที่เป็นมูลแห่งความผิดที่ศาลลงโทษนั้นเท่านั้น จะห้ามอาชีพหรือวิชาชีพอย่างอื่นหรือไม่ให้ประกอบอาชีพเลยไม่ได้ เช่น เป็นพนักงานรับใช้ในโรงแรมลักทรัพย์ของผู้มาพักโรงแรมเป็นประจำ เช่นนี้จะห้ามได้ก็แต่ห้ามไม่ให้ประกอบอาชีพเป็นผู้รับใช้ในโรงแรมเท่านั้น จะห้ามไม่ให้ขับแท็กซี่หรือห้ามชกมวยด้วยย่อมไม่ได้

การห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตามมาตรา 50 นี้ ศาลต้องกำหนดเวลาห้ามไว้ด้วย กล่าวคือ จะกำหนดเวลาห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพบางอย่างมีกำหนดเกินกว่าห้าปีไม่ได้

ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของศาลซึ่งได้สั่งไว้ในคำพิพากษา ตามมาตรา 50 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 196)